

DE PLATE

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEMKUNDIGE KRING „DE PLATE“.

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de KULTURELE RAAD OOSTENDE
en het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3394 en nr. 3395.

Verantwoordelijke uitgever: A. VAN ISEGHEM
IJzerstraat 1
8400 OOSTENDE

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.

15 de jaargang, nr. 11 - november '86

VOOR DE INHOUDSTAFEL VAN DIT NUMMER, ZIE DE LAATSTE BLADZIJDE

EERSTE NOVEMBER - ACTIVITEIT

Daar de officiële opening van het Provinciaal Museum voor Moderne Kunst eens te meer werd uitgesteld zijn we verplicht de geplande wandelvoordracht aan de PERMEKETentoonstelling te verschuiven naar een latere datum. In vervanging hiervan nodigen wij u uit tot een wandelvoordracht, in de reeks KEN UW STAD, naar het

MUSEUM VOOR RELIGIEUSE KUNST

Sint-Sebastiaanstraat, Oostende

Op ZATERDAG 8 NOVEMBER 1986 om 15 uur stipt leidt de Z.E.H. Jan GHEKIERE, conservator, ons rond in zijn Museum. De collectie van het Religieus Museum omvat werken van zeer gekende schilders van eigen bodem als uit het buitenland, die de moeite waard zijn.

Verzameling voor het gebouw om 15 uur. Deelname in de kosten 20 ₣ per persoon. Wij rekenen op uw aanwezigheid.

J.B. DREESEN

TWEEDE NOVEMBER - ACTIVITEIT

De Oostendse Heemkring DE PLATE heeft de eer en het genoegen zijn leden en belangstellenden uit te nodigen tot een voordracht met afbeeldingen die doorgaat op :

donderdag 27 november 1986 om 20u30

in de conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr Colenstraat 6, met als

Onderwerp : De Oostendse Drukkers 1780-1940

Spreker : de heer Patrick VANDENABEELE, historicus.

Over de Oostendse drukkerswereld was tot voor kort heel weinig of niets bekend. Een recente licenciateverhandeling heeft in twee stevige boekdelen de inventaris opgesteld van alle drukkers die tussen 1780 en 1940 in Oostende actief zijn geweest en van alle kranten en tijdschriften die er tussen dezelfde periode verschenen.

De vestiging van een drukpers - en dit na een periode van lange afwezigheid - moet worden gesitueerd rond het jaar 1780. De havenstad was alsdan bloeiend genoeg om de nood aan een eigen drukker te ondervinden toen een belangrijke kolonie Engelsen zich tijdens de Amerikaanse Vrijheidsoorlog (1778-1783) te Oostende kwam vestigen. In de zich wijzigende economische situatie

begonnen een aantal vreemde drukkers naar een vestiging in Oostende uit te zien. Met Balduinus JANSSENS, Pierre Jean VEREECKEN, Jean RODENBACH en evenals Bernardus BRICX, werd Oostende "self-supporting" op drukkersgebied.

Vanaf 1850 kwam de plaatselijke drukkerswereld in een versnellingsproces terecht en daarbij zagen heel wat nieuwe ateliers het levenslicht. Bekende namen werden DAVELUY, DANIELS-DUBAR, CARREIN, ELLEBOUDT, VAN GRAEFSCHPEPE, BOUCHERY, CAZAUX, e.a.

De eerste moeilijkheden kwamen er pas met het uitbreken van Wereldoorlog I. De letterkast bleef gedwongen voor vier jaar gesloten. En wist U dat Oostende in 1933 maar liefst 22 drukkerijen telde (= verhouding van 1 drukkers per 2300 inwoners) !

De heer VANDENABEELE zal via deze spreekbeurt pogen u wegwijs te maken in een stuk onbekende Oostendse geschiedenis. 160 jaar drukgeschiedenis wordt tevens verder geplaatst in een ruimer politiek, cultureel, sociaal en economisch kader.

Zoals altijd is de toegang vrij en kosteloos, ook voor niet leden. Men zegge het voort.

J.B. DREESEN

EERSTE DECEMBER - ACTIVITEIT

De Oostendse Heemkring DE PLATE heeft de eer en het genoegen zijn leden en sympathysanten uit te nodigen tot de jaarlijkse KLEINKUNSTAVOND, voorafgegaan door het souper van de Kring die doorgaat op

Zaterdag 13 december 1986 om 19u30

in de landelijke herberg DE VLASSCHAARD op Stene.

Op de menu staan

Aperitief
Kervelsoep
Vlasschaardsteak met rauwe groentenkrans
Frieten
Baccara-ijs

Vanaf 20u30 optreden van de gekende Oostendse accordeonist Julien MESSENS die ons een brede waaier van "Old and Newtimers" en typische volksmuziek van bij ons zal brengen. Het beloven aangename uren te worden.

De deelname in de kosten bedraagt 400 (vierhonderd) ₣ per persoon. Hierin zijn begrepen de aperitief, de maaltijd en het optreden. De drank is er uiteraard niet inbegrepen en dient men elk voor zich of zijn tafel onmiddellijk af te rekenen.

De inschrijvingen gebeuren door storting van de som op rekening

000-0507753-55

J. Dreesen

Rode Kruisstraat 4

8400 Oostende

met de vermelding : "Deelname aan souper en kleinkustavond, 13 december, voor X personen" en dit voor maandag 1 december 1986.

LET OP : Het aantal plaatsen is beperkt tot 70. Wie eerst inschrijft, eerst maalt.

J.B. DREESEN

Naar een ommegang-ter-zee ?

Sedert het einde van de tweede wereldoorlog tot het begin der jaren '70 was de wegwijzer van de Ommegang traditioneel. Iedere oudere en rasechte Oostendenaar kende deze wegwijzer uit het hoofd. Het programma stond eveneens vast : om 11 uur na de plechtige hoogmis werd er gestart en de zee werd om 12 uur stipt gewijd ter hoogte van de Vlaanderenstraat, later aan het Monument der Zeelieden. De processie was terug in de hoofdkerk om 13 uur.

Sedert 1958 werden door het Stadsbestuur kredieten voorzien om de Zeewijdingprocessie of Ommegang drastisch te vernieuwen. Choreografische groepen bestaande uit meisjes in kleurrijke kostuums werden ingeschakeld. In de jaren '60 werd een groep "zingende vissers" ingelast. De Sint-Jansprocessie was weggevalen en het Sint-Janskoor was bereid een groep uit te beelden met een praalwagen al zingend "Al die willen naar Island gaan". Ook deed de folklore zijn intrede : groepen als "De Vismijnvrienden", "Oude Ijslandvaarders" en "Het Loze Vissertje" stapten mee op.

Een hoogtepunt was zeker het jaar 1964 toen Oostende zijn duizendjarig bestaan vierde. De Ommegang werd uitzonderlijk verzorgd en koning Boudewijn en koningin Fabiola waren de eregasten. Monseigneur Desmedt, Bisschop van Brugge, ging mee in de Ommegang en verrichtte de zeewijding.

Toen de Vlaanderenstraat en de Kapellestraat in de zeventiger jaren tot verkeersvrije straten werden omgetoverd, kon er geen sprake meer zijn van de traditionele wegwijzer. Er werd geëxperimenteerd, de Ommegang ging wel eens 's namiddags uit. Enkele maanden voor het patroonsfeest stond het programma niet eens vast... en de Oostendse Zeewijding en Ommegang werden uit de nationale evenementenkalender geschrapt (Commissariaat-generaal van Toerisme).

In 1975 ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van de Sint-Jozefsparochie ging de Ommegang 's namiddags uit door de Alfons Pieterslaan, Rogierlaan, Kemmelbergstraat en Zeedijk naar het Monument der Zeelieden. De voorafgaande Eucharistieviering greep plaats op de Mercator in het dok vóór het stadhuis. Niemand kon vermoeden dat dit het laatste jaar was dat de Ommegang door de straten trok en Burgemeester Jan PIERS als laatste burgemeester in plechtige ceremoniekledij mee zou opstappen....

Inderdaad in gemeenschappelijk overleg tussen Dekenij en Stadsbestuur werd besloten de Zeewijdingsplechtigheid te koppelen aan de Dag der Zeelieden. Er zou voortaan een (burgerlijke) stoet vertrekken bestaande uit de stadsharmonie en tientallen bloemstukken gedragen door vissersfamilies in traditionele kledij.

Eigenlijk is het een herhaling van de Vissershulde op tweede Paasdag, maar nu op initiatief van de Federatie van de Zeelieden, in 1984 officieel als oudstrijdersvereniging erkend. De federatie gedenkt speciaal de zeelieden die tijdens beide wereldoorlogen hun leven lieten op zee. Het religieus element werd dus beperkt tot de eucharistieviering en de Zeezegening, waarna de bloemenhulde plaats greep. Oostendenaar en Minister van Staat wijlen Louis MAJOR, visserszoon en vissersvriend gebleven, ontbrak omzeggens nooit op deze plechtigheid.

Sedert 1983 wordt, mede onder impuls van het NCMW, getracht de Zeewijding meer luister te geven. Een vlootparade aangevoerd door de mailboot wordt nu ieder jaar, met stijgend succes, georganiseerd. In 1984 werd op een 20-tal boten de geschiedenis van Oostende uitgebeeld. In 1985 werd zelfs een kleine processie gehouden vanaf het Yachtclubhuis. Zo werd opnieuw de vissersgroep "Bedevaart naar het Kapelleken van Bredene" ingeschakeld en dit tot groot genoegen van vele Oostendenaars die grote heimwee hebben naar de Zeewijding en Omme-gang van weleer.

(slot)

VLOOTPARADE. — De traditionele zeewijding te Oostende kreeg dit jaar een fleurige omlijsting door een heuse botenparade waarbij zowel mailboot, vrachtschip, sleep- als reddingsboten, vissersvaartuigen en allerhande kleinere eenheden mee defileerden in de havengeul. Het staketsel liep dan ook vol om alle kijklustigen plaats te gunnen

Lionel DEWULF

#####

O S T E N D I A N A V

IS VERSCHENEN !

Te koop in de bookshop van het Heemmuseum - Prijs 650 F

Onder deze titel publiceerde E. DAVID 121 stukken vol hevige ontboezemingen over toestanden en gebeurtenissen in Oostende tijdens die oorlogsjaren. Ze hebben niet de minste literaire waarde maar omdat ze een folkloristisch curiosum betekenen, wijd ik hier enkele bladzijden aan.

E. DAVID was een Oostends hotelier (1846-1931) die een tiental jaren vóór de oorlog het Leopold II-hotel en de galerij van die naam (de latere Ensorgalerij) gebouwd had. Hij was twee keer getrouwd geweest en woonde de laatste jaren van zijn leven Kaaistraat 31. Toen hij zijn bundel uitgaf was hij 82 jaar oud. Waarom hij dus tot 1928, 10 jaar na de oorlog, gewacht heeft om zijn gewrochten uit te geven, ontgaat mij. Het werk werd verspreid door de "Centrale Drukkerij" waarmee de "Imprimerie centrale Albert BOUCHRY" (1897-1928) bedoeld is (cf. P. VANDEN-ABEELE, De Oostendse drukkerijen... - licencíaatsverhandeling, 1984-1985, deel I, p. XLIX en 144).

Onze verzensmid is een hartstochtelijke natuur, radikaal-ongenuanceerd in zijn sympathieën en antipathieën. Naïef, bekrompen en fanatisch in zijn oordeel. Tot het einde van de oorlog blijft hij vrij optimistisch over de afloop en montert voortdurend zijn stadgenoten op. In september 1917 heeft hij een inzinking. Hij besluit : "Daarmee is nu mijn liedjen uit
en zeg ik vaarwel aan mijn gedichten.
Ik kan toch niet, ik zeg het luid,
veel goeds in rijmen meer verrichten" (30 sep 1917)

Maar hij schrijft er nog een dozijn. Uit het voorlaatste gedicht echter (getiteld: 1922) spreekt levensmoeheid en wanhoop.

De hele verzameling bestaat (buiten het inleidend en het slotgedicht) uitsluitend uit kwatrijnen met een eentonig jambisch metrum en met als rijmschema abab. Bijna alle gedichten dragen als titel gewoon een datum (heel waarschijnlijk die van de afwerking). Ze verschillen sterk in lengte. Het kortste telt 2, het langste 69 kwatrijnen. Het jaar 1915 is veruit zijn vruchtbaarste periode : dan flanst hij 73 gedichten aan elkaar.

De meer dan 6.000 regels kolken van patriottische verontwaardiging en haat tegen de bezetters. Ze zijn helaas zo goed als onleesbaar : banaal, zonder niveau, in stuntelig Nederlands gesteld, gezwollen door onbeheerst gevoel, gewrongen door rijm-dwang, door ontoereikende taalkennis, door gebrek aan techniek en smaak; daarbij zijn ze hopeloos langdradig.

De armzaligheid van die kreupeldichten spreekt overduidelijk uit spel en taalfouten en uit zijn ouderwetse retoriek. Enkele illustraties : gereedt, veneinig, mijneed, heigt, enz. 't kultuur, 't kazern, 't kommandantuur, het zwijnenstal, dit taktiek, aanplaksbevel, schapen (i.pl.v. scheppen), gejogen, toen (i.pl.v. dan), Balkanische staten, de Sparten (i.pl.v. Spartanen), enz. Een paar stijlbloempjes :

- Wat woekert in des woestaards brein ?
- De Teut verdient des godes vloeken....
- Nog heeft hij, mis de waard, gerekend....

Tot de allesbehalve originele troetelnaampjes die E. DAVID gebruikt tegenover de Duitsers behoren : Teut, Teutonen, Hunnen of Huns, gespuis, gebroed, ellendelingen, schobbejakken, smerelappen (sic), beest, varken, wangedrocht. Vergezeld meestal van verfraaiende epitheta als : hels, gemeen, verachtelijk, smerig, walgelijk enz.

Sommige combinaties bedorven ook door rijmnood - missen alle trefkracht en doen zelfs komisch aan. Bv. : "gij voor altijd gemene kaf", "die zo onmenselijke laffen", "gij opperhoofden der Vandalen". De Duitse keizer, ook al geen vriendje, is een "onbarmhartig zwijn", "een vermaledijde mensenhater", "de zo hoveerdige deugeniet bewegend zich gods uitverkoren".

De verwensingen, ongetwijfeld welgemeend, getuigen niet van fijngevoeligheid. Hier een kleine bloemlezing :

- Dat zij verrekken al te gaar...
- O mochten wij hun 't hert instampen...
- Straks zullen wij hen radebraken (sic)
- Men zou de hals hen moeten kraken...
- 't Mensdom gans zal op u braken...
- ...doch 't ware beter nog w'in 't kort u konden allen d'halzen wringen...

Pittig en plastisch bij alle onhandigheid is :

"in gans de wereld niet één vriend
zult gij toen kleine strontjes kakken"

Wat de keizer betreft, hij moet, met zijn voornaamste trawanten, in een ijzeren kooi rond de wereld gevoerd en dan naakt, aan palen gebonden, "omgebracht als razend'honden".

Ijdelheid heeft de bejaarde rijmelaar ertoe aangezet die ondingen te publiceren. Ijdelheid sterker dan zijn zelfkritiek waarvan hij nochtans blijk heeft :

"'k Ben slechts een verzenmaker, vrinden... (19.05.15)

Hieronder volgt een kleine keuze uit de thema's die E. DAVID behandelt. In de citaten moderniseer ik de spelling.

Na de inleidende "Brabançonne" valt hij kordaat de katholieke politicus Ch. WOESTE (1837-1922) aan. Diens verzet tegen de militaire dienstplicht heeft het land verzwakt, meent E. DAVID.

"Wij zijn alzo aan Woest'alleen
verschuldigd al onz'wrede rampen (11.11.1914)

Sterker nog. Onze dichter suggereert zelfs dat Woestes houding door Duitsland geïnspireerd werd.

In zijn belgicisme verafschuwt E. DAVID natuurlijk de activisten en verwerpt hij ook de flaminganten. Maar hoe stumperig bekend hij

"Ik weet te goed die domme leus
van vlaamsgezind was overdreven.
Nu, Belg vooral is mijn keus,
hoe oud ik ben, als Belg mijn leven !... (02.04.15)

De bombardementen op onze stad zijn volgens onze commentator niet het werk van de bondgenoten maar van de Duitsers. Het tegenargument dat de bezetters naar de vliegers schoten wordt ontzenuwd als volgt :

"De Duitsers schoten om te missen" (26.03.15)

"De Brit zou zulks niet doen aan Belgen" (01.10.17)

Twaalf strofen wijdt inquisiteur DAVID aan de geschiedenis van de Duitse zeppelin die op 9 augustus 1915 vóór onze kust in zee was gestort, 's anderendaags in onze haven werd binnengesleept en daarna uitbrandde. Twee dagen nadien werd de rest van het karkas naar Duitsland vervoerd op spoorwagens waarop te lezen stond : "Overschot van een buitgemaakt Engels luchtschip" (cf. Oostende onder de Duitse Bezetting, p. 235-238). Triomfantelijk maar onbeholpen hoont E. DAVID de huichelaars :

"O ja, daar ben ik zeker van,
want gans de wereld zal u haten.
Vast allen zult gij als één man
aanzien zijn als zoveel'verwaten !" (19.08.15)

De onbeperkte duikbootoorlog (afgekondigd 31.01.1917) geeft onze censor verzen in : "de moordenaar hoofdadmiraal von Tirpitz met dank (???) opgedragen". De 11de strofe luidt :

"Wel beesten nooit genoeg gehaat,
wanneer zal 't blijd'uur toch slagen,
men u met al uw woest verraad
in uw kuilen zal verjagen ?" (09.02.17)

Op de omwenteling in Rusland (nl. de voorjaarsrevolutie in 1917 die de tsaar tot troonsafstand dwong) heeft E. DAVID ook een aparte kijk. Door de schuld van de Russen blijft de oorlog aanslepen. De tsaar heeft zijn volk en zijn land verkocht, beweert onze profeet. Het dubbel vonnis dat hij over de tsaar uitspreekt is niet duidelijk.

"...men zou hem met stenen
doodwerpen moeten deze tsaar,
door 't Russisch volk alreeds gevangen,
ja onverwijld en openbaar,
in afwachting het hem zal hangen !" (25.05.17)

Tot slot druk ik hier twee gedichten af over de zaak Oscar HELSMOORTELT (die ik, in verband met A. STRACKÉ besproken heb in De Plate, oktober 1986). Het zijn typisch Davidiaanse rijmelarijen.

15 juni 1915

Oscar Helsmoortel zit nu vast.
Men heeft bij hem geschut gevonden.
Hoe toch niet beter opgepast ?
Men bracht hem naar 't kazerne gebonden.

Het was, zegt men, door zijne meid
de Duitsers het te weten kwamen.
En 't was uit ergernis en spijt
zij zulk een wrake zou beramen.

Welnu Helsmoortel had van pas
van deze meid soms ondervonden
zij met de Duits te vriend'lijk was
en had haar daarvoor weggezonden.

Toen kwam bij haar het hels besluit.
Zij had die wapens weg zien steken.
"Zo, zo, Mijnheer, ik moet eruit !
Hewel, ik zal mij daarvoor wreken !"

Zij zou naar 't kommandatuur gaan,
't geen zij gezien had daar aangeven.
Een huiszoeking ter stond gedaan
die hem misschien zal kosten 't leven,
bracht weldra wapens aan het licht.
Zij zou zeer goed de plaats aanwijzen
waar men ze vinden zou wellicht.
Zou 't hair u niet te berge rijzen ?

16 juni 1915

Tot nu toe is er geen vonnis.
Men heeft hem eten mogen dragen.
Verschoning ook. Dit is gewis,
- men moet er zelfs niet meer naar vragen -
hem 't leven toch zal zijn gespaard.
Want hier is weer veel geld te kloppen.
't Is best een goede buit vergaard;
hij zal niet weinig mogen doppen.
Dit zal vast hun besluit nu zijn,
en toen naar Duitsland zijn verzonden,
gevangen voor een goed termijn,
en binst die tijd de Duitse honden
ja, zullen hem, maar al te waar,
een overgrote boet toepassen.
Een van die boeten die voorwaar,
zal vullen hunne leed'ge kassen.
Zij zullen al wat is in huis,
op hun gemak toen kunnen roven.
Och wat een donders laag gespuis.
Men kan bijna zulks niet geloven.
Die meid zal zeker, vrienden mijn,
zodra de Duitsers zijn aan 't lopen,
zeer streng toch ook gevonnist zijn,
haar daad zelf met de dood bekopen.

Onze rijmende hotelier weidt wel uit over de verantwoordelijkheid
van Helsmoortels meid en over de Duitse inhaligheid, maar niet
over het proces zelf. Zodat hij mij, niet alleen in literair
opzicht, volledig teleurstelt.

G. BILLIET

#

HET WAPENSCHILD VAN DE STAD OOSTENDE

Het op de markt brengen door onze kring van een prentkaart met
het Wapenschild van Oostende (10 ₣ in onze Museumshop) is een
welkome gelegenheid om onze leden de historiek van dit wapenschild
uit de doeken te doen !.....

Een Koninklijk Besluit van 27 januari 1956, verschenen in het
Belgisch Staatsblad van 14 maart 1956, bepaalt het Wapenschild
van de Stad Oostende als volgt :

"van goud met keper van sabel, vergezeld van drie sleutels van dezelfde kleur, die van het schildhoofd naar elkaar toegewend, die van de schildvoet met de sleutelbaard naar links. Het schild getopt met een kroon van goud met vijf fleurons en gehouden rechts, door een meerman van natuurlijke kleur, houdende in de rechterhand een zwaard van zilver, met gevest van goud, en links een meermin, eveneens van natuurlijke kleur, houdende in de linkerhand een spiegel van goud. Alles geplaatst op golven, met het oorlogskruis 1940-1945 met palm, het lint hiervan uitgaande van de schildvoet, over een anker van goud, gehecht aan keten van zilver, die geplaatst is onder een net van natuurlijke kleur, dat rechts over een drietand en links over een visschop gaat, beide van goud, schuinkruisgewijze opgesteld, de tanden en het blad naar boven gericht."

* * *

Het prototype van het huidige wapenschild dateert uit de 16e eeuw. Het werd voor 't eerst beschreven door C. GAILLIARD in zijn "Blasons d'Armes..." van 1557 : "...d'or au chevron de sable et troes cleefs en pal de memes..." (vertaald geeft dat : van goud (=geel) met een keper van sabel (=zwart) met drie sleutels paalsgewijs geplaatst van dezelfde kleur).

GAILLIARD bood een OMSCHRIJVING. De vroegst gekende AFBEELDING vinden we pas op een kaart van 1610.

De oudst gekende schepenzegels van de Stad Oostende (1303 tot 1523) waren géén heraldische zegels. Ze stelden dus géén stadschild voor maar wel de figuur van Sinte Pieter met in zijn rechterhand (links voor ons) twee sleutels (zijn heiligenattribuut) en in de linkerhand (rechts voor ons) de maquette van een kerkgebouw.

Het tegenzegel was een arm, komende van links (van rechts voor ons) met in de hand 2 sleutels.

De vroegste VERMELDING VAN HET STADSSCHILD vinden we, zoals gezegd pas in 1557; de vroegste AFBEELDING op een kaart van 1610. Pas in 1682 vinden we het eerste voorbeeld van een stadszegel waarop het door GAILLIARD omschreven schild afgebeeld staat. Dit type blijft nu nog steeds invoege (met toevoegingen waarover verder meer).

* * *

Hoe kwam men nu tot dit wapenschild ?

A. DE SLEUTELS :

De aanwezigheid van de sleutels kan verklaard worden door Sint-Pieter, patroon van de parochiekerk van Oostende en visser. Sleutels zijn van oudsher het attribuut in de uitbeelding van deze heilige.

Anderzijds kan de aanwezigheid van de sleutels ook verklaard worden als een verwijzing naar de sleutels van STADSPOORTEN : in 1267 werd Oostende immers tot stad verheven door Margaretha van Constantinopel en Gwyde van Dampierre (stadskeure van 28 juni 1267).

B. DE KEPER :

De "keper", het in dit geval zwarte (sabel)-motief in omgekeerde V-vorm, is terug te brengen tot Ridder Wouterman II uit Gent, schout van het naar zijn vader genoemde "ambacht" (=plattelands-omschrijving) van het Brugse Vrije. Dit specifieke ambacht omvatte de parochies Zandvoorde, Sinte-Katharina en Mariakerke, alsook gedeelten van Ettelgem, Oudenburg en Bredene. Samen het "Woutermansambacht".

Dit vraagt bijkomende verklaringen die we nu trapsgewijze geven :

1. Burggraaf Zeger II uit Gent had meerdere zoons, o.a. Zeger III, Diederik en Wouter(man) (=onze Wouterman I). Zeger II gebruikte als zegel een ruiterzegel. Het schild van die ruiter was "gevaïrd met een KEPER over alles heen".
2. Wouter(man) I, naar wie het Woutermansambacht genoemd werd, wordt vermeld tussen 1214 en 1261. Hij was schout en waterschout van dit ambacht; zijn nakomelingen eveneens. Wouterman I had dus rechten binnen het toenmalige Oostende, dat tot het ambacht behoorde.
3. Wouterman III, hoogstwaarschijnlijk zoon van Wouterman I en dus kleinzoon van Zeger II, was Schepen van het Brugse Vrije van 1265 tot 1274 en was ook schout en waterschout van het Woutermansambacht. In 1266 en 1270 vroeg hij om schadevergoeding voor verlies geleden door de oprichting van de Stad Oostende in 12..., van toen af een soort "enclave" binnen zijn ambacht. Als wapenschild voerde hij een KEPER, een motief afkomstig uit het ruiterzegel van zijn vermoedelijke grootvader Zeger II. Dit schild ("in goud een keper van sabel") vinden we bijvoorbeeld terug als schild van het Woutermansambacht op de kaart van het Brugse Vrije door Pieter POURBUS.

Besluit van A en B 1, 2 en 3 :

Combineer de sleutels (A) met de keper van het schild van het Woutermans ambacht (B) en je bekomt het Oostends Wapenschild.

* * *

EN VERDER :

- Het Nederlands besluit van 15 september 1819 bepaalt het schild van Oostende als van goud met keper in sabel, vergezeld van drie sleutels van hetzelfde, de twee van het hoofd afgewend - getopt door een kroon.
- Het Koninklijk Besluit van 13.11.1838 plaatste er nog twee schildhouders bij, rechts een meerman en links een meermin, beide in natuurkleur : "een geel veld, met eenen zwarten keper met drie sleutels, de twee aan de bovenzijde tegen elkander staende, het wapen gedekt met eene gulden kroon en hebbende tot schilddraegers, ter rechter zijde, eenen zeeman, en ter linker zijde, een sireen naar het leven."
- Het KB van 27 januari 1956 omschrijft het huidige wapenschild van de stad. Die omschrijving kan u hierboven lezen en staat ook op de prentkaart afgedrukt.

August VAN ISEGHEM

- Lit. : - M. SERVAIS, Wapenboek van de Provinciën en gemeenten van België.
- E. WARLOP, Het Stadswapen van Oostende, in Ostendiana I, 1972.

EDOUARD DERU (+ 1928)

In 1897 werd de solo viool bespeeld door Edouard DERU, solist aan het Munttheater en de Concerts Ysaye, medewerker aan de Concerts Populaires en aan de conservatoriumconcerten te Brussel. Deze 20-jarige violist was afkomstig uit Verviers en leerling van Eugène YSAYE (1). DERU speelde zeer zuiver en met stijl. Het vierde vioolconcerto van VIEUXTEMPS voerde hij op 27 juni 1897 zeer briljant uit, op de finale na (2). Naast transcripties van zeer populaire werken, bracht hij ook kleine, meer hoogstaande werken, zoals de poëtische viooloromance van J. SVENDSEN en de virtuoze "Zigeunerweisen" van SARASATE (19 juli 1897). Met een staande ovatie werd hij bedacht op 29 juli 1897 voor zijn uitvoering van het vioolconcerto van MENDELSSOHN. Het andante bracht hij met veel gevoel en de finale werd heel levendig dankzij een soepele boogstreek (3). Oostende mocht zich gelukkig prijzen met haar nieuwe concertmeester. Het jaar daarop schreven de kranten nog met méér lof over hem : zijn spel was breder en hij speelde met krachtige expressie (4). Op 21 juli 1898 voerde hij het derde vioolconcerto van C. SAINT-SAENS uit met zwier en techniek en een jeugdig en warm temperament (5). De Carillon d'Ostende profiteerde van deze gelegenheid om DERU's carrière eens te overlopen en hem lof toe te zwaaien (6). In zijn geboortestad Verviers volgde hij vioolles bij KEFER, directeur van de muziekacademie. In één jaar en enkele maanden tijd behaalde hij aan het Brussels conservatorium zijn eerste prijs onder de hoede van YSAYE. In hetzelfde jaar - hij was toen nog geen 18 jaar - werd hij tweede soloviolist aan de Opera benoemd en twee jaar later eerste. Deze zeer bescheiden artist stond, als opvolger van J. SMIT, voor een zware taak, die hij uitstekend vervulde. Eind augustus 1898, midden in het muzikale seizoen werd hij ernstig ziek en had dringend enkele weken rust nodig (7).

Op 13 juli 1899 maakte hij een diepe indruk op zijn publiek bij de uitvoering van het tweede vioolconcerto van Max BRUCH. Alleen het allegro klonk iets te vlug (8).

Op 26 juli trad Deru opnieuw naar voor met het derde vioolconcerto van C. SAINT-SAENS, een dankbaar maar ook een moeilijk werk. Het publiek vond hem zo sympathiek dat het reeds voldoende was dat hij op scene kwam of hij kreeg een staande ovatie (9). Op 11 juli 1901 werd DERU solist in MENDELSSOHN'S vioolconcerto. Hij speelde dit meesterwerk zeer fijn, maar erg veel ging er verloren in zo'n grote zaal (10). Nog dezelfde maand, op 25 juli, stond hij opnieuw vooraan, ditmaal samen met altist VANHOUT. Ze brachten het andante en het presto uit MOZARTS concerto voor viool en alt. Tijdens hetzelfde concert speelde hij ook op zijn viola d'amora, in "Le Cygne" (Carnaval des animaux) van SAINT-SAENS en een aria van BACH. Hetzelfde seizoen, 10 augustus 1901, voerde hij nog het andante uit het vierde vioolconcerto van VIEUXTEMPS uit.

Op 3 juli 1902 had de eerste uitvoering plaats van de "Schottische Fantasie" voor viool en orkest van Max BRUCH, die toen professor compositie was te Berlijn. Hij schreef dit werk in 1880 (11).

Deze mooie, zangerige en virtuoze compositie werd zeer fijn en gevoelvol uitgevoerd (12). Tien dagen later; op 13 juli 1902, vertolkte hij het vioolconcerto van BEETHOVEN met de cadens van violist J. JOACHIM. Hij beloofde het publiek voor hun applaus met een mazurka van H. WIENIAWSKY (13).

Het eerste vioolconcerto in g van Max BRUCH kwam tot leven op 30 juli 1903. De uitvoering was warm en gevoelvol, behalve de snelle passages die zeer zenuwachtig en minder zuiver geïnterpreteerd waren. Zijn bisnummer : een vioolromance van J. SVENDSEN, klonk ook eerder te snel (14).

Op de vooravond van Maria-Hemelvaart mocht hij samen met zijn leraar Eugène YSAYE het dubbelconcerto van J.S. BACH brengen (15). DERU's ambities groeiden en hij vroeg ontslag aan als eerste violist van het Munttheater (16). In de winter 1904-1905 traden DERU en Théo YSAYE samen op in de stedelijke muziekacademie en brachten er de geschiedenis van de viool- en de pianosonate in de 18de en 19de eeuw (17).

Acht september 1905 werd een zware dag voor DERU : het tweede vioolconcerto in f van LALO, "Rêve d'enfants" van E. YSAYE, "Airs russes" van H. WIENIAWSKY en een nocturne met harpbegeleiding van F. CHOPIN als toegift aan zo'n enthousiast publiek. Zo'n zwaar concert was een goede voorbereiding op de concertreis die hij de volgende winter zou ondernemen (18). In maart en april 1906, toen geen grote concerten in het Kursaal gegeven werden, was DERU toch te gast in Oostende, samen met Théo YSAYE (19).

DERU vierde zijn tiende seizoen als concertmeester op 7 juli 1906 met het tweede concerto in d van Max BRUCH, de romance in G van BEETHOVEN en de tweede polonaise van H. WIENIAWSKY, wat minder in dit ernstige programma paste. Het publiek kreeg het verlangde bisnummertje : een menuet van W.A. MOZART (20). Op het Saint-Saensfestival (3 augustus 1906) was hij solist in de vioolromance op. 48 onder leiding van de maëstro zelf. 1907 was DERU's laatste concertseizoen te Oostende.

In 1909 koos de koning E. DERU uit om les te geven aan de jonge prins Leopold. Reeds was hij vioolleraar van prinses Elisabeth (21). Eind 1909 gaf DERU nog een concertreeks te Nancy (22). Als "violist van de koning" gaf hij elk jaar minstens één concert te Brussel (23).

EDOUARD LAMBERT

Edouard LAMBERT werd in 1908 concertmeester in het Kursaalorkest. Daar zijn taak hem waarschijnlijk zeer zwaar woog, trad hij het eerste jaar niet op als solist in grote hoogstaande werken. Op de Belgische nationale feestdag van 1909, in een concert met - traditiegetrouw - Belgische componisten-dirigenten, speelde hij het andante uit het vioolconcerto in D van Jan BLOCKX.

LAMBERT werkte ook mee aan de voorstellingen van kamermuziek, waar veel sonates en trio's gebracht werden van o.a. MOZART, BEETHOVEN, MENDELSSOHN, SCHUMANN en anderen. Het jaar daarop verzorgde hij de kamermuziek met het "trio Belge", samen met cellist Edouard JACOBS en pianist Charles DELGOUFFRE (24).

Op 17 juni 1910 was hij te horen in een concertfantasie van N. RIMSKY-KORSAKOW en in het adagio uit het vierde vioolconcerto van H. VIEUXTEMPS. Op 23 juli 1911 bracht hij vóór de pauze het volledige vierde concerto van VIEUXTEMPS en na de pauze de "Airs tziganes" van Pablo de SARASATE. Deze composities werden

zeer vaardig gespeeld, maar misten aan gevoel (25). Hij bracht het er niet steeds even goed van af : de polonaise van H. WIENIAWSKY op 22 juni 1912 was effenaf slecht; hij was te nerveus en ook de sfeer in de zaal ontbrak (26). "La muse et le poète" van C. SAINT SAENS, in duo met cellist JACOBS, liep de week nadien beter af (27). Op zijn jaarlijks solistenconcert in 1913 (01 juli 1913) voerde hij onder meer "La Follia" van A. CORELLI uit. Op 3 juli 1914 was zijn kroonstuk het vioolconcerto van MENDELSSOHN. Het overdonderend succes blijkt uit de bisnummers : het publiek eiste er drie (28).

Ann CASIER
Middelkerke

-
- (1) E.O., 27 mei 1897.
 - (2) S.O., 01 juli 1897.
 - (3) S.O., 30 juli 1897.
 - (4) S.O., 18 juni 1898.
 - (5) S.O., 23 juli 1898.
 - (6) C.O., 21 juli 1898.
 - (7) S.O., 30 augustus 1898.
 - (8) S.O., 16 juli 1899.
 - (9) S.O., 27 juli 1900.
 - (10) S.O., 13 juli 1901.
 - (11) H. LEUCHTMAN, art. Bruch, Max, in The New Grove Dictionary of Music and Musicians, o.l.v. S. SADIE, dl. 3, 6de uitg., (Londen), (1980), p. 350.
 - (12) S.O., 12 augustus 1901.
 - (13) S.O., 15 juli 1902.
 - (14) S.O., 01 augustus 1902.
 - (15) E. Deru en E. Ysaye brachten hetzelfde concerto het jaar daarop te Brussel E.O., 04 november 1904 en opnieuw in het Kursaal op 30 augustus 1906.
 - (16) E.O., 04 mei 1904 en E.O., 08 september 1904.
 - (17) E.O., 08 en 22 december 1904 en E.O., 12 januari 1905.
 - (18) S.O., 10 september 1905.
 - (19) E.O., 26 en 30 maart 1906 en 02 en 05 april 1906.
 - (20) S.O., 08 juli 1906.
 - (21) E.O., 06 februari 1909.
 - (22) C.O., 07 december 1909.
 - (23) C.O., 20 november 1909; een concert samen met A. De Greef;
C.O., 16 november 1912.
 - (24) S.O., 11 juni 1910.
 - (25) S.O., 25 juni 1911.
 - (26) E.O., 23 juni 1912.
 - (27) E.O., 27 juni 1912.
 - (28) S.O., 05 juli 1914.

¶ ¶ ¶ ¶ ¶ ¶ ¶ ¶ ¶ ¶ ¶ ¶ ¶ ¶ ¶

OOSTENDSE AANDELEN

S.A. HOTEL DE PARIS

Een Naamloze Vennootschap gesticht te Luik vóór Meester Adolphe DETIENNE, notaris te Luik, op 11 juli 1946 en verschenen in het B.S. op 27 april 1946 onder het nummer 7465 en dit voor een periode van 30 jaar. De benoemingen van de Administrateurs en Commissaris verscheen in het B.S. onder het nummer 7466.

De Maatschappelijke zetel was gelegen te Oostende. De Administratieve zetel en eventuele andere uitbatingsplaatsen van dezelfde N.V. werden in de statuten voorzien zowel ergens in België, Kongo of zelfs in het buitenland.

De doelstelling van de N.V. was een algemene hoteluitbating met alle bijhorende handelsverrichtingen.

Het maatschappelijk kapitaal werd vastgelegd op 1.200.000 Fr en was verdeeld in 1.200 Volledig Afbetaalde Kapitaals aandelen van ieder 1.000 Fr.

Ieder aandeel had recht op 1 stem.

Deze aandelen werden verdeeld als volgt :

- 1) Dhr. Joseph PIRET, industrieel en wonende te Luik had in het totaal.....1.170 aandelen
- 2) Dhr. Leon HUBIN, fabrieksdirecteur en wonende te Wandre had..... 5 aandelen
- 3) Mej. Bernadine HUBIN
- 4) Mej. Adèle HUBIN, beiden handelaarsters en wonende te Louveigne hadden samen..... 10 aandelen
- 5) Dhr. Joseph RIGAUX, zonder beroep en wonende te Beyne-Heusay had..... 5 aandelen
- 6) Dhr. Robert PIRET, zonder beroep en wonende te Luik had..... 5 aandelen
- 7) Mw. PIRET-HEUBEN, zonder beroep en wonende te Sprimont had..... 5 aandelen

Dit was de volledige verdeling van de 1.200 aandelen.

De benoeming van 3 Administrateurs en 1 Commissaris werd eveneens in de statuten verdeeld :

ADMINISTRATEURS :

- Dhr. Joseph PIRET (Directeur)
- Dhr. Joseph RIGAUX (Secretaris)
- Mw. PIRET-HEUBEN

COMMISSARIS :

- Dhr. Leon HUBIN (Waarnemend President)

STEMMENVERZAMELAARS :

- Mej. Adele HUBIN
- Mej. Bernadine HUBIN

De Gewone Jaarlijkse Algemene Aandeelhoudersvergadering werd vastgelegd op de 2de maandag van ieder jaar en dit om 11 uur in de maatschappelijke zetel te Oostende. Indien deze dag gelijk valt met een feestdag, dan gaat de vergadering door op de volgende dag.

Bij een positieve balans wordt de winst verdeeld als volgt :

- 5% van deze winst gaat naar een reservefonds
- het nodig bedrag voor de uitbetaling van een intrest van 6% en de nodige afbetalingen en werkingskosten.
- van het overschot van de eventuele winst word een verdeling gedaan in 2 delen :
 - 10% gaat naar de administratie van de N.V.
 - 90% gaat naar de aandeelhouders.

Bijgevoegde afbeelding.

ACTION DE 1.000 Fr ENTIERMENT LIBEREE ET AU PORTEUR dragend het nummer 00128 en met een volledig koeponblad bestaande uit 28 genummerde koepons. De kleur van het aandeel, zowel deze van de tekst als deze van de versieringen is groen.

Edwin LIETARD

HOTEL DE PARIS, SOCIETE ANONYME - OSTENDE

TITRE CREE APRES LE 6 OCTOBRE 1944

HOTEL DE PARIS

Société Anonyme

Constituée par acte passé devant Maître Adolphe DETIENNE, notaire à Liège, le 11 (onze) Avril 1946, publié aux annexes du *Moniteur Belge* du 27 Avril 1946.

SIÈGE SOCIAL A OSTENDE

Registre du Commerce d'Ostende n° 16 612

CAPITAL SOCIAL : 1.200.000 FRANCS
représenté par 1200 actions de 1000 francs

ACTION DE 1000 FRANCS

entièrement libérée et au porteur

N° 00128

Un Administrateur,

Un Administrateur,

TITRE CREE APRES LE 6 OCTOBRE 1944

Titre créé après le 6-10-44

HOTEL DE PARIS, S^TE A^ME
OSTENDE

TALON

DE LA FEUILLE DE COUPONS
DE L'ACTION DE 1000 Frs

N° 00128

Après le paiement du coupon 28, il pourra être délivré une nouvelle feuille de coupons contre remise de ce talon.

Titre créé après le 6-10-44 20

HOTEL DE PARIS, S^TE A^ME
OSTENDE

Coupon de l'Action de Frs 1000 N° 00128

20

Titre créé après le 6-10-44 10

HOTEL DE PARIS, S^TE A^ME
OSTENDE

Coupon de l'Action de Frs 1000 N° 00128

10

Titre créé après le 6-10-44 19

HOTEL DE PARIS, S^TE A^ME
OSTENDE

Coupon de l'Action de Frs 1000 N° 00128

19

Titre créé après le 6-10-44 9

HOTEL DE PARIS, S^TE A^ME
OSTENDE

Coupon de l'Action de Frs 1000 N° 00128

9

Titre créé après le 6-10-44 28

HOTEL DE PARIS, S^TE A^ME
OSTENDE

Coupon de l'Action de Frs 1000 N° 00128

28

Titre créé après le 6-10-44 18

HOTEL DE PARIS, S^TE A^ME
OSTENDE

Coupon de l'Action de Frs 1000 N° 00128

18

Titre créé après le 6-10-44 8

HOTEL DE PARIS, S^TE A^ME
OSTENDE

Coupon de l'Action de Frs 1000 N° 00128

8

Titre créé après le 6-10-44 27

HOTEL DE PARIS, S^TE A^ME
OSTENDE

Coupon de l'Action de Frs 1000 N° 00128

27

Titre créé après le 6-10-44 17

HOTEL DE PARIS, S^TE A^ME
OSTENDE

Coupon de l'Action de Frs 1000 N° 00128

17

Titre créé après le 6-10-44 7

HOTEL DE PARIS, S^TE A^ME
OSTENDE

Coupon de l'Action de Frs 1000 N° 00128

7

Titre créé après le 6-10-44 26

HOTEL DE PARIS, S^TE A^ME
OSTENDE

Coupon de l'Action de Frs 1000 N° 00128

26

Titre créé après le 6-10-44 16

HOTEL DE PARIS, S^TE A^ME
OSTENDE

Coupon de l'Action de Frs 1000 N° 00128

16

Titre créé après le 6-10-44 6

HOTEL DE PARIS, S^TE A^ME
OSTENDE

Coupon de l'Action de Frs 1000 N° 00128

6

Titre créé après le 6-10-44 25

HOTEL DE PARIS, S^TE A^ME
OSTENDE

Coupon de l'Action de Frs 1000 N° 00128

25

Titre créé après le 6-10-44 15

HOTEL DE PARIS, S^TE A^ME
OSTENDE

Coupon de l'Action de Frs 1000 N° 00128

15

Titre créé après le 6-10-44 5

HOTEL DE PARIS, S^TE A^ME
OSTENDE

Coupon de l'Action de Frs 1000 N° 00128

5

Titre créé après le 6-10-44 24

HOTEL DE PARIS, S^TE A^ME
OSTENDE

Coupon de l'Action de Frs 1000 N° 00128

24

Titre créé après le 6-10-44 14

HOTEL DE PARIS, S^TE A^ME
OSTENDE

Coupon de l'Action de Frs 1000 N° 00128

14

Titre créé après le 6-10-44 4

HOTEL DE PARIS, S^TE A^ME
OSTENDE

Coupon de l'Action de Frs 1000 N° 00128

4

Titre créé après le 6-10-44 23

HOTEL DE PARIS, S^TE A^ME
OSTENDE

Coupon de l'Action de Frs 1000 N° 00128

23

Titre créé après le 6-10-44 13

HOTEL DE PARIS, S^TE A^ME
OSTENDE

Coupon de l'Action de Frs 1000 N° 00128

13

Titre créé après le 6-10-44 3

HOTEL DE PARIS, S^TE A^ME
OSTENDE

Coupon de l'Action de Frs 1000 N° 00128

3

Titre créé après le 6-10-44 22

HOTEL DE PARIS, S^TE A^ME
OSTENDE

Coupon de l'Action de Frs 1000 N° 00128

22

Titre créé après le 6-10-44 12

HOTEL DE PARIS, S^TE A^ME
OSTENDE

Coupon de l'Action de Frs 1000 N° 00128

12

Titre créé après le 6-10-44 2

HOTEL DE PARIS, S^TE A^ME
OSTENDE

Coupon de l'Action de Frs 1000 N° 00128

2

Titre créé après le 6-10-44 21

HOTEL DE PARIS, S^TE A^ME
OSTENDE

Coupon de l'Action de Frs 1000 N° 00128

21

Titre créé après le 6-10-44 11

HOTEL DE PARIS, S^TE A^ME
OSTENDE

Coupon de l'Action de Frs 1000 N° 00128

11

Titre créé après le 6-10-44 1

HOTEL DE PARIS, S^TE A^ME
OSTENDE

Coupon de l'Action de Frs 1000 N° 00128

1

BERTINO EN EEN DICHTERLIJKE HULDE AAN EEN KAARTERSKAMPIOEN

Jaren geleden had bijna elke herberg met fatsoen haar eigen clubs, verenigingen of maatschappijen. Dat bestaat nu nog, maar in mindere mate. De televisie heeft het gezelschapsleven wel sterk aan stukken getrokken.

Vóór de oorlog 1940 was er op het Westerkwartier de kaartersmaatschappij "VOOR ONS VERMAAK". En ook hier werd gans de winter door duchtig gekaart om uiteindelijk de kampioen te kennen. Die kampioen werd dan duchtig gevierd ter gelegenheid van het jaarlijkse souper van de club.

Voor het "speeljaar" 1938/1939 was de kampioen van "VOOR ONS VERMAAK" de heer A. MOMBERT en zijn viering greep plaats gedurende het souper van zaterdag 15 april 1939.

Voor deze gelegenheid dichtte en zong Albert LINGIER (BERTINO) het volgende lied, dat op een speciaal blaadje gedrukt werd en waarvan we de tekst weergeven zoals deze afgedrukt werd.

Kaartenmaatschappij "Voor ons Vermaak"

Lied gedicht en gezongen door Albert Lingier
Aangeboden op de Souper 15.4.'39.

Zangwijze : Heidewitchka

"K A M P I O E N 1 9 3 9"

I.

Weer is een jaar verlopen van goe plezier,
Wij leden al, en ook 't bestier
Hebben gestreden en gekampt altegaar
Zoo een gansche jaar
Met kaart en pint, zoo heel gezwind
Speelden wij allen even wel gezind
De beste van ons behaalde de zegepraal
En dat was ons ideaal.

REFREIN

Onze Papa is kampioen
Hij heeft gestreden met veel fatsoen
En hij die kon toch ook zoo geestig zijn
Maar wij waren allen voor hem te klein
Hij kon spelen, zijn beste doen
Daardoor is onze Papa kampioen.

II.

Den Zaterdag, den dag van de rendez-vous
Dan kwamen wij naar het hoekje toe
Deelden ons handdrukken dan zoo maar in 't rond
Tot op een zekeren stond
Alleman op post, klonk het wachtwoord
Waren wij rap vereenigd : akkoord,
En dan begon de strijd, zoo duchtig kaddee
En wie nam de coupe mee ?

III.

Wijl we hier allen zitten in feestkleedij
Zoo, zij aan zij, dan jubelen wij
En uiten onzen dank aan den president
Hij zorgde voor 't amusement

Ook heel tevree voor de souper
Flink geholpen door onze Pèpé
Hij was van ons allen, den oudsten kampioen,
Lang leve de kampioen.

SLOT REFREIN

Laat ons zingen, en geestig doen
't Is ter eere van de kampioen
Wij zullen drinken, schinken, vroolijk zijn
Zoo wordt 't lokaaltje hier voor ons te klein
Wij zullen zuipen, drinken ons stom
Op de maten van den accordeon.

EINDE

De kampioen van toen A. MOMBERT woonde in de Plakkersstraat nummer 8. Evenals verscheidene familieleden was hij koetsier, onder wie de gekende A.S.O.-supporter Jerome MOMBERT.

Het huis van MOMBERT in de Plakkersstraat had achteraan een tweetal stallingen, met boven de stallen een hooizolder. Het bestond nog in zijn oude staat tot voor korte tijd, intussen werd het verkocht en is de nieuwe eigenaar zinnens het te doen verbouwen.

(Medegedeeld door ons medelid Daniël DESCHACHT : A. MOMBERT was de vader van zijn grootmoeder langs moeders zijde).

Jef KLAUSING

Ç Ç Ç Ç Ç Ç Ç Ç Ç Ç Ç Ç Ç Ç Ç

voor wie van de zee houdt.....

verschijnt vóór 15 november 1986

ZINGENDE BAREN

met meer dan HONDERD EN TWINTIG
vissersliederen en
liederen van de zee
uit Vlaanderen

verzameld, gerangschikt en
toegelicht door Jef KLAUSING

200 bladzijden teksten : liederen, nota's over oorsprong (rampen, enz.) zangers en dichters, herkomst en waar ze opgetekend en teruggevonden werden.

prijs bij voorinschrijving (tot 15 november)

250 ₣ + 50 ₣ voor verzending met de post

te storten op rekening : Bank Brussel Lambert
nr. : 384-0031137-84 van J. K L A U S I N G
Koninginnelaan, 34/B.2 8400 OOSTENDE

DE O.P.E.X. (2)

In een vorige bijdrage over de O.P.E.X. behandelden we bondig de vroegste ontstaansgeschiedenis van die wijk. Nu zullen we de O.P.E.X.; architecturaal én urbanistisch benaderen.

* * *

We kunnen alvast stellen dat de bouwactiviteiten op de O.P.E.X. pas goed startten in 1925-26, met een noodzakelijk-dalende trend tijdens de crisisjaren om dan na W.O. II wat te herpakken (1).

Anno 1986 is de O.P.E.X. nog steeds geen volgebouwde wijk : verspreid liggen nog percelen braak, terwijl op andere plaatsen de gebouwen van de eerste generatie reeds de plaats moeten ruimen voor nieuwbouw. Hier en daar worden pogingen gedaan om de nieuwbouw te actualiseren, wég van de sleur-architectuur die de O.P.E.X. zo saai maakt. Een mooi, verdienstelijk voorbeeld is Stanleylaan, 22 (1984-1986). Echt de verplaatsing waard. Een andere omstreken-oplossing is het woonpark "SpuiKom" met de opvallende gediversifiëerde façades in retro-stijl (Mansveldlaan, Francis Verelaan) (1984-1986). Hier komt vorm (historiserend) niet met inhoud (nieuwbouw; het "betere" sleutel-op-de-deur systeem) overeen. Kitch dus.

* * *

Wat qua urbanisatie direct opvalt is dat de O.P.E.X. geen echte organische structuur heeft, geen echte identiteit of herkenbaarheid, geen echt centrum of "hart". De wijk is er zó, in alle nuchterheid, neergezet. Een zielloos product recht van de tekentafel, zonder humane inbreng.

En dan is er ook nog de havengeul, die de O.P.E.X. ahw. psychologisch van de rest van Oostende afsnijdt, om nog te zwijgen van de drukke Dr. E. Moreauxlaan met expressweg-allures, een hoogst ongezellige straat overigens, voornamelijk op winderige dagen (de straat kijkt op het W/NW uit !)

Het oorspronkelijk karakter van de wijk - toch hoofdzakelijk bestemd als wijk voor vissersfamilies in de ruime zin van het woord, en voor sociale woningbouw vervaagt (gelukkig) meer en meer dit door de inwijking, de uitwijking, het verhuizen kortom : de O.P.E.X. als "slaapstad" is vooral in de recente nieuwbouw duidelijk. De grens met Bredene vervaagt visueel meer en meer. Beide gemeenten gaan hier en daar al ongemerkt in elkaar over.

Norbert HOSTYN

(1) voorheen voornamelijk landbouwgrond (zie fotobladzijde)

DE O.P.E.X. ANNO 1932 IN BEELD

DANK ZIJ ONS MEDELID DANIEL DESCHACHT KWAMEN WE OP HET SPOOR VAN HET BESTAAN VAN EEN UNIEKE REEKS FOTO'S VAN - NATUURLIJK - ANTONY, GEMAAKT IN 1932 VAN OP DE WATERTOREN VAN DE OPEX-WIJK : EEN WIJDS PANORAMA RIJKEND VAN AAN HET FORT NAPOLEON TOT AAN DE HAVENGEUL VIA OPEX, SPUIKOM, SLIJKENS IN DE VERTE, DE OUDE VUURTORENWIJK VOLOP IN AFBRAAK... WERKELIJK UNIEKE BEELDDOCUMENTEN.

U KAN ZE DEZE EN VOLGENDE MAAND BEWONDEREN IN ONS HEEMMUSEUM ELKE ZATERDAG.

SOCIÉTÉ ANONYME
OSTENDE-PHARE ET EXTENSIONS
OPEX

1, Place Vander Zweep

Téléphone : 1199
C. ch. postaux : 245657

OSTENDE

Registre de la Chambre
de Commerce n° 201

CRÉATION D'UN NOUVEAU QUARTIER

sur les terrains situés entre le
nouveau port de pêche, la route
royale et le futur port industriel

SITUATION DE TRÈS GRAND AVENIR
BEAUX TERRAINS à BATIR à VENDRE
AMÉNAGEMENTS MODERNES

Rues avec revêtement monolithe
Tout à l'égout - Distribution d'eau potable
EAU - GAZ - ÉLECTRICITÉ
Trams vers les gares et le centre de la ville

DE NOORSE STALLINGEN

FOTO'S: S.A.O.

THE COMMENTARIES OF SR FRANCIS VERE

SLAG VAN OOSTENDE (11)

Omdat zij zeker zouden zijn van hun schootsveld, beval hij hen twee of drie schoten af te vuren op het strand en de nieuwe haven. Zo was hun vuurkracht in de nacht dan ook geen vraagteken.

Op de top van de bres, en langs het scherm van de oude stad werden vuren voorzien die op de vijand zouden geworpen worden om hen te verblinden, samen met Friese ruiters in de grond om hen op te spiesen bij de beklimming.

Grote steenhopen werden aangevoerd uit de oude kerk die vernield was. Die stenen zouden op de aanvallers geworpen worden, en brandende pektouwen en vuurwerk kon hen daarenboven het leven zuur maken. Herculesstokken: stokken met handgranaten; zware houten koppen met nagels bezaaid, vulden het geheel aan. Deze, omdat de vijand onze dood had gezworen, waren bedoeld om hen in laatste instantie te verwelkomen.

Het was kort voor laagtij dat de duisternis inviel. Van die periode maakte de generaal gebruik om kommandant Dexter en kapitein Clark, met vijftig werkmannen op de bres te sturen. Door het vijandelijk kanon beschadigd, werden daar zo goed mogelijk, een borstwering en palissaden gebouwd, zodat die zijn broeder Sir Horace Vere en de rest van de kapiteins en soldaten die hij onder zijn bevel had, een betere bescherming boden.

Hoe beter de bres kon verdedigd worden, hoe beter men de vijand kon weghouden, met een minimum aan verliezen, daarop was hun hoop gevestigd. Als dit werk af was, ging Sir Francis Vere in de Flase-bray. In de schemering riep hij een oud soldaat, een "gentleman" uit zijn compagnie, bij zich, om "sentinelperdu" te zijn, en naar het strand te kruipen.

Wanneer hij de vijand mocht opmerken, diende hij stil terug te keren naar hem, zonder alarm te geven.

Op zijn buik kroop de man zo ver hij kon, en ontdekte Graaf Ferneze die de oude haven wilde oversteken met zijn 2.000 Italianen. Met die ontdekking kwam de uitkijk stil naar Sir Francis Vere toe.

"Mijn Heer, zei hij, ik ruik veel gouden ketens en Spanjaarden..." Ik hoop dat er veel voor U bestemd zijn" zei Francis Vere, en gaf hem als handgift een goudstuk.

Hij trok nu naar de top van de Zandheuvel, en beval sergeant-majoor Carpenter om naar Helmont te gaan samen met zijn troepen, dit zonder alarm te geven of te schieten tot hij daartoe het signaal gaf, dan mocht hij met alle middelen vuren.

Wanneer de vijand zijn 2000 Italianen overgezet had, signaleerden ze dit aan de Graaf van Bucquoy. Zij waren gereed tot de aanval op het eerste signaal van het kanon met een holle kogel in de zee, wat een zoemend geluid zou maken.

Wanneer Generaal Vere hen binnen zijn schietbereik kreeg vuurden zij er op los, en zo maakten ze ganse stroken vrij op het strand.

Weldra waren ze besluiteloos: aanvallen of terugstrekken ?

Zo kozen ze voor de vlucht naar de zandheuvel langs de voet van het scherm van de oude stad, en kwamen zo onder de muur om ons aan te vallen.

Sir Francis zag dit manoeuvre in, zij waren gereed om ons aan te vallen, en daaraan waren wij blootgesteld. Sir Francis gaf het bevel dat iedereen zich plat op de grond zou leggen terwijl het vuur over hun hoofden scheerde, dat redde veel manschappen.

Nu zagen we de vijand in de bres en op de muren van de oude stad. Sir Francis nam zijn zwaard en riep hen toe in het Spaans en het Italiaans: "Vienneza", wat velen deed sneuvelen tussen de Friese ruiters onder het vuur en de asse, en de stenen die voor hen klaargelegd waren.

Na het alarm was het bewonderenswaardig hoe onze mannen met moed en overtuiging de strijd aangevat hadden. Zieke en afgematte soldaten deden hun best, en vrouwen, de voorschoot vol met poeder bevoorraadden hen wanneer hun munitie uitgeput was.

Nu waren alle muren van Oostende onder licht vuur, en ons geschut donderde vanaf de hoofdwerken. Kreten van stervenden vervulde de lucht. Zij waren in de onmogelijkheid om de bres binnen te komen, noch op te kijken naar de Zandheuvel en Schottenburcht. Daar werden ze afgemaakt met stokslagen op het hoofd, vielen onder de musketkogels, of werden doorstoken van de piekeniers of onze zwaarden.

Twee, driemaal poogden ze binnen te komen, maar kregen geen voordeel op ons. Het gevecht op de bres en de oude stad werd almaardoor heter.

In de tijdspanne van één uur viel de vijand op hetzelfde ogenblik aan op Porc-epic, Helmont, het west-ravelijn en de quarriers, maar werd verdreven, niemand raakte binnen.

De vijand verzwakte, de buik vol begon het terugtrekken op de westzijde, en de Heren beëindigden hun twist over de stad. We waren bekroond met victorie, en het geluid van het kanon vulde de lucht. De zuiderwind met ons bracht die nacht nog het nieuws over naar onze vrienden in Engeland en Holland.

Generaal Vere zag de vijand terugtrekken en beval mij, zo snel ik kon, sergeant-majoor Carpenter, en de auditeur Fleming op Hemont, om de west-sluizen te openen. Een hevige waterstroom trok door het kanaal van de west-haven en spoelde de terugtrekkende troepen de zee in.

Naamlijst der Overste van het Klooster
der Zwarte Zusters te Oostende

Zuster Marie VanderBeerst, zijnde geweest Moeder van de Grauwe zusters gezeyt Magdaleenen tot Sluys, is in het jaar 1609 gekomen binnen Oostende en heeft met consent van het magistraat aanveerd het geruineerde klooster van de grauwe zusters later genaamd zwarte zusters.

+ 1621

Zuster Joanna Offlan, eertijds religieuse van Sluys, is moeder gekozen 21 april 1621.

+ 1631

Zuster Piternelle Janssens, is moeder gekozen 31 juli 1631.

+ 1648

Zuster Catharina Hovelt, geprofest in 1629 is geworden medemoeder 16 juli 1642, moeder 27 februari 1648.

+ den 22 april 1690, oud 79 jaren.

Zuster Laurentia Staesens, oud 20 jaren is gekleed 15 mei 1668. geprofest, 4 juni 1669.

is medemoeder geworden 1689.

en Moeder gekozen 24 Augusti 1690

en gebleven tot 9 December 1704.

Zuster Florentia Naegels, geboortig van Oostende oud 21 jaar is gekleed 13 October 1683, geprofest 24 October 1684, is als moeder gekozen voor 3 jaren 19 December 1704, 13 December 1707, 27 Januari 1712, 3 October 1714, 19 October 1717, 9 October 1720, 20 September 1723 en 16 Juni 1727.

+ 1729

Zuster Françoise Schepens, in haeren doop genaamd Martina, wierd te Oostende geboren, wierd gekleed 3 Augusti 1695 oud 20 jaren, geprofest 7 Augusti 1696, moeder gekozen 25 October 1729 voor 3 jaren, wederom den 27 October 1732, 25 October 1735, 23 Januari 1739, 14 Februari 1742, 17 februari 1745.

+ den 30 Augusti 1754, oud 79 jaren.

Is geweest moeder van het Klooster 18 Jaren, en Jubilarige 9 jaren.

Zuster Agnes Bouckineauw, in de wereld genaamd Marie geboortig van Oostende, gekleed 21 Januari 1715 oud als van 22 jaren, is geprofest den 22 Januari 1716, als moeder gekozen voor 3 jaren den 10 Januari 1748 en voor de 2de maal als moeder gekozen voor 3 jaren den 12 Januari 1754.

+ feitelijk 22 Juni van hetzelfde jaar 1754, zijnde actuele Moeder, alleen de H. Olie ontfangen hebbende, oud zijnde 62 jaren, geprofest 38 jaren.

Zuster Emerentia VandenBerghen, in haren doop genaamd Joanna oud 16 jaren, gekleed 22 Januari 1716, geprofest 25 Januari 1717, moeder gekozen voor 3 jaren den 11 Januari 1751 tot 12 Januari 1754 wanneer zuster Agnes voor de 2de maal gekozen werd.

+ den 2 December 1767 in den ouderdom van 76 jaren, geprofest 50 jaren, na ontfangen te hebben de h.h. Rechten, en is begraven binnen de Communiebanken naar den kant van het Evangelie.

Zuster Joanna Theresia Govaert, oud 24 jaren, gekleed 11 September 1742, geprofest 16 September 1743, moeder gekozen 9 Juli 1754 voor drij jaren, daarna wederom 11 Juli 1757, 19 Juli 1760 en 13 Juli 1763, en op 15 Juli 1766, tot eerste discrete of mede moeder.

+ den 7 Augusti 1776 oud 59 jaren en was moeder geweest van het klooster 12 jaren, en daarna 3 jaren mede moeder.

Zuster Anna Dillebeke, oud 24 jaren, is gekleed 12 Februari 1743, geprofest den 12 Februari 1744, wierd tot medemoeder gekozen 13 Juli 1763. Als moeder voor 3 jaren den 15 Juli 1766, wederom den 17 Juli 1769, 15 Juli 1772, 18 Juli 1775, 20 Juli 1778, 24 Juli 1781, 27 Juli 1784 en 31 Juli 1787.

+ 24 Januari 1788 in den ouderdom van bij de 68 jaren en is begraven op het kerkhof ten Zuiden van de Kerk dezer Stede.

Zuster Isabella Semaesse, in de wereld genaamd Maria Josepha, geboortig van Oostende oud 24 jaren, gekleed 17 Mei 1763, geprofest 6 Juni 1764, wierd tot medemoeder gekozen voor 3 jaren den 27 Juli 1784 en wederom den 31 Juli 1787, en op 4 Februari 1788 met de meeste voizen van 13 religieusen gekozen tot moeder.
+ 7 Februari 1818.

Zuster Agnes De Visscher, in de wereld genaamd Anna Theresia, geboren te Oostende oud 21 jaren, geprofest den 6 Februari 1770, gekozen tot medemoeder 4 Februari 1788, voor 3 jaren, en is met meerderheid van stemmen Canoniekelyk verkozen tot moeder den 15 Februari 1791 voor 3 jaren en wederom den 18 Februari 1794 (a).

+ 18 September 1829 en begraven den 20 als geschreven staat op de doodboek der SS. Petrus en Paulus Kerk van Oostende :
20 7bris 1829 Cum exequis 3 Classis Anna Theresia De Visscher filia Joannis Jacobi ex Bulscamp et Adriana Maria Huberesia exhac,
obiit 18 hujus manehora prima
octate 81 annorum
omnibus munita

(a) Deze electie is niet geboekt geweest mits die gevlugt was met de andere papieren van het Klooster voor het bombardement en ander ongevallen waarmede de stad gedurig bedreigt wiert (dus dit voor memorie).

§ § § § § § § § § § § § § § §

VERGETEN OOSTENDSE KUNSTSCHILDERS - CXXVI - JEF DUTILLIEU

1876-1960

Schilder van figuren, landschappen en marines.
Verbleef heel vaak te Oostende en woonde geruime tijd te Bredene.
Exposeerde bij zijn leven een paar maal in het Kursaal te Oostende, in juni 1920 samen met Emile BULCKE.

Van hem zagen we tijdens de Antiekbeurs in de Oostendse Hallen (Paasverlof 1986) een grandiose triptiek met zicht op de oude Vismijn (de "cierk").

Het Museum voor Schone Kunsten bezit heel wat werk van hem : landschappen, havenzichten, een gezicht op de havengeul met de Vindictive, een gezicht op Nieuwpoort na de Eerste Wereldoorlog, enz.

Na W.O. I had hij succes met schilderijen waarop sites uit de "verwoeste gewesten" te zien waren.

Meer specifieke gegevens over zijn carrière ontbreken me vooralsnog.

Bron : La Saison d'Ostende, 18 juni 1920.
Oostende, Archief Heemkring "De Plate", Fotoalbum E.
BULCKE, deel 3.

+-----+

VERGETEN OOSTENDSE KUNSTSCHILDERS - CXXVII - ALBERT BUELENS

Oostende, 09 oktober 1918 - 03 december 1985.

Albert BUELENS was de zoon van kunstschilder Félix BEULENS (1850-1921) die eerder in onze reeks besproken werd, en onlangs nog door C.A. WAUTERS behandeld werd in deel 11 van het Nationaal Biografisch Woordenboek.

Dilettant kunstschilder in olie en pastel, veel copies naar 19de eeuwse meesters, zoals COURTENS, één van zijn favorieten.

Was van beroep werkzaam als conducteur bij de Wagon-Lits. Woonde Alfons Pieterslaan 59 en was gehuwd met Helena CALLEBOUT.

+-----+

VERGETEN OOSTENDSE KUNSTSCHILDERS - CXXVIII - GIANOTTI

Italiaanse kunstenaar uit Torino die in de "Belle-Epoque" frequent te Oostende werkte. Het zou de fotograaf LEBON geweest zijn die hem omstreeks 1898-1899 te Nice leerde kennen en hem naar Oostende ontbood om de decoratie van zijn nieuwe "bazar" in de Vlaanderenstraat te verzorgen. Te Oostende zou GIANOTTI ook decoraties geschilderd hebben in de Société Littéraire, het Hôtel Wellington, en in een aantal villa's waarvan deze van de families SIMEON, VAN ISEGHEM, GOBIN & DIERYCKX ons met name gekend zijn.

Overigens kennen we hem van twee mooie aquarellen, beide in privécollecties : "O.L.V. ter Duinen" en "Zeedijk met Kon. Villa".

Pentekeningen van GIANOTTI werden gebruikt voor (zeldzame) prentkaarten met Oostendse thema's, waarvan we   n afbeeldden in "De Plate" 85/166.

+-----+

VERGETEN OOSTENDSE KUNSTSCHILDERS - CXXIX - GIRAUDO (GIRALDO ?)

Ook uit Torino en medewerker van GIANOTTI.

Meer gegevens zijn niet voorhanden.

+-----+

VERGETEN OOSTENDSE KUNSTSCHILDERS - CXXX - ANTOINE DUJARDIN

De architect over wie we het reeds dikwijls hadden in "De Plate" (zie vooral februari 77).

Hij gaat wellicht schuil onder het pseudoniem JUD NIDRA dat we op heel wat gelegenheidsgrafiek uit "La Belle Epoque" terug vinden (zie o.m. "De Plate" 86/96).

+-----+

VERGETEN OOSTENDSE KUNSTSCHILDERS - CXXXI - R.M. LAIR

Tekenaar die heel veel te Oostende werkte ca. 1896. In 1896 publiceerde "La Saison d'Ostende" in zijn bijlage bij het nr. voor 21 juni 1896 een reproductie van zijn tekening "Zeewijding".
Verdere gegevens ontbreken momenteel.

+-----+

VERGETEN OOSTENDSE SCHILDERS - CXXXII - E. LAUWEREYNS (LAUREYNS ?)

Oostendse kunstschilder uit het interbellum.

Woonde Maria-Theresiastraat, 55.

Verdere gegevens ontbreken.

Bron : Annuaire général des Beaux-Arts de Belgique, II, 1930-31.

+-----+

VERGETEN OOSTENDSE KUNSTSCHILDERS - CXXXIII - E. MEULDERS

Oostendse kunstschilder 1ste helft 20ste eeuw.

Woonde F. Musinstraat 1.

Verdere gegevens ontbreken.

+-----+

VERGETEN OOSTENDSE KUNSTSCHILDERS - CXXXIV - P. THEUNISSEN

Oostendse kunstschilder, 1ste helft 20ste eeuw.

Woonde Catharinaplein 30.

Verdere gegevens ontbreken.

+-----+

VERGETEN OOSTENDSE KUNSTSCHILDERS - CXXXV - MAURICE DE FRÉ

Begin 20ste eeuw; woonde Gentstraat 7 te Oostende en was lid van de "Cercle artistique d'Ostende".

"De Plate" bezit van hem een tafereel waarop een pakketboot van de Oostende-Doverlijn te zien is in oorlogsomstandigheden.

+-----+

VERGETEN OOSTENDSE KUNSTSCHILDERS - CXXXVI - N. DE GUILI

Juffrouw DE GUILI woonde omstreeks 1910 te Raversijde en schilderde op porcelein.

Ze was lid van de "Cercle artistique d'Ostende" en tijdens het 4de Salon van die kring (1910, Kursaal) exposeerde ze "Etude" en "La Lettre".

+-----+

VERGETEN OOSTENDSE KUNSTSCHILDERS - CXXXVII - E. VANDERVLOET

Woonde Louisastraat 11 b. Lid van de "Cercle Artistique d'Ostende". Exposeerde in het 4de salon van die kring (Kursaal, 1910) een werkje getiteld "Sloep verrast door de storm".

+-----+

VERGETEN OOSTENDSE KUNSTSCHILDERS - CXXXVIII - H. VANDEKERCKHOVE

Oostends amateur-kunstschilder; woonde ca. 1956 in de Stuiverstraat 356.

Nam deel aan het Salon 1956 van de "Oostendse Kunstkring (Kon. Galerijen) met "Zomeravond".

Bron : Catalogus van de tentoonstelling.

+-----+

VERGETEN OOSTENDSE KUNSTSCHILDERS - CXXXIX - GASTON VAN YPER

Geboren te Oostende op 21 augustus 1888. Huisschilder van beroep, woonde Nieuwlandstraat, 86.

Hij was de broer van "Gustje", ENSOR's legendarische butler.

Van deze verdienstelijke amateurschilder bezit "De Plate" een niet-onaardige, gesigeneerde aquarel : "Langsheen de Visserskaai".

+-----+

VERGETEN OOSTENDSE KUNSTSCHILDERS - CXL - A. VERVARCKE

Oostends amateurkunstschilder; woonde ca. 1956 in de Koninginne-
laan 56.

Nam in 1956 deel aan het Salon van de Oostendse Kunstkring met "Bloemen en Fruit", "Jagersland Wildenburg", "Herfstgoud" en "De stille vlakte".

Bron : Catalogus van de tentoonstelling.

Norbert HOSTYN

#####

LIDGELD 1987

Het lidgeld voor het lidmaatschap bij de Heemkring DE PLATE is voor 1987 vastgesteld als volgt :

Aangesloten lid :	350 ₣
Steunend lid :	500 ₣
Beschermend lid (vanaf) :	1.000 ₣

Mogen wij vragen gebruik te maken van het hierbijgevoegd storting-bulletin.

Belangrijke opmerking

De leden die storten vóór 1 december zullen samen met het december-nummer van het tijdschrift ook de Platekalender 1987 ontvangen. Zoals ieder jaar wordt die kalender ons kosteloos aangeboden door het Grafisch Bedrijf LAMMAING en samengesteld door onze ondervoorzitter de heer Omer VILAIN. Als thema werd dit jaar "STRANDFOLKLORE" gekozen.

De leden die storten na 1 december ontvangen de kalender samen met het januarinummer (of eventueel februarinum)mer) van het tijdschrift.

Jean Pierre FALISE
Penningmeester

HET PLAATSEN VAN EENE KIOSK OP DEN PERRÉ VAN ALBERTUS

Fanfares zijn nog niet uit het toeristisch straatbeeld verdwenen. Bepaalde badplaatsen zien graag de getooide Cecilia-vaandels op hun zeedijk defileren. Wie er achter aan loopt, is een dagje aan zee en spijs de horecakas. Ze komen niet meer met de "trains de plaisir", maar buschauffeurs verwijlen graag met hun gasten vóór de vele friettentjes. Ondermeer te Mariakerke waar het feestcomité en Toerisme opgezet zijn met die muzikale lui.

Ik ontmoette een Mariakerkenaar die met heimwee terugdacht aan de kiosk. Hij vertelde me over de Quitman, de Kursaal, de Columbia... maar wist niets over de bouw van een kiosk. Dit moet lang geleden zijn, zuchtte hij onwetend. Ik zei hem dat het antwoord in een Plate-nummer zou verschijnen (en hij voortaan dit tijdschrift moest lezen!).

Op 17 maart 1897 schreef burgemeester PASSCHIJN en zijn schepencollege volgende brief aan hoofdingenieur van Bruggen en Wegen DE MEY. Ik geef hem integraal weer omdat hij de geest van zijn tijd ademt, niet alleen qua taal en stijl.

"...Wij nemen de eerbiedige vrijheid ons tot U te wenden teneinde U de volgende zaak voor te dragen. Het gemeentebestuur heeft voor de muziekmaatschappij "Gemeentefanfare" een verplaatsbare kiosk doen maken, welke hoofdzakelijk geschikt is om gedurende het zomergetijde concerten te geven ten einde de vreemde bezoeker naar onze jonge badplaats te lokken.

Deze concerten zullen zeer dikwijls op den zeedijk gegeven worden daar deze plaats als de bestgeschikte daartoe voorkomt.

Bij deze brief verzoeken wij U de kiosk op den zeedijk te mogen plaatsen op het gehucht Albertus daar waar volgens het ontwikkelingsplan de ramp zal aangelegd worden, recht over de villa "Beau Séjour". Deze plaats is daartoe zeer wel geschikt, terwijl de zeedijk aldaar zeer breed is en de kiosk buiten het alignement van den elektrijken lijn zal kunnen geplaatst worden. Ook verzoeken wij U desnoods de noodige metselwerken te mogen verrichten om de verlengsels der Kiosk stevig in de grond vast te zetten. Wij durven hopen dat het U gelieven zal....".

Zoals te verwachten was, hapte de Staat niet onmiddellijk toe. De gronden waren staats, de helling (la rampe) was in project, keramieken tegeltjes moesten op de dijk aangelegd worden, het zicht van uit de villagevels moest gerespecteerd worden, enz.

Op 10 april 1897 kreeg Mariakerke de schriftelijke toelating, al behield Openbare Werken zich het recht de kiosk af te breken voor om het even welke reden.

Ivan VAN HYFTE

EEN BOEKWERKJE OVER HET NAMAKEN VAN EEN FRANSE MAQUETTE VAN MAASTRICHT

Het mag thans als voldoende bekend beschouwd worden, dat Daniël FARASYN een zeer voortreffelijk, diepgaand artikel over het Oostende van de eerste helft van de achttiende eeuw tot stand bracht en dit juweeltje mocht laten verschijnen in het prestigieuze boek "Belgische steden in reliëf. Plannen opgenomen door Franse militaire ingenieurs, 17de - 19de eeuw" (Brussel, "Pro Civitate", 1965. 4°, 357 blz. met talrijke illustraties). Hij gaf als het

ware een omschrijvende opsomming van wat het reliëfplan van Oostende, dat in het "Hôtel des Invalides" te Parijs berust, omvat. Ter verduidelijking citeren wij heel even D. FARASYN : "(...) Het is een echte relikwie, die beter dan welk plan of kaart ook, een suggestief beeld ophangt van het uitzicht van stad en omgeving in de eerste helft van de achttiende eeuw en daarom voor de historische geografie van uitzonderlijke waarde is. (...)".

Laten wij voor ogen houden, dat er door de Fransen ook nog andere maquettes over diverse steden vervaardigd werden. Onder meer over de stad Maastricht, thans hoofdplaats van Nederlands-Limburg. Daar werd in de afgelopen jaren een kopie-maquette gemaakt van deze stad, zoals zij er uitzag in het midden van de achttiende eeuw. De originele maquette bevindt zich te Parijs; de kopie-maquette kwam tot stand op initiatief en dankzij de inspanningen van de "Stichting Maquette Maastricht" en staat thans opgesteld in het Bonnefantemuseum te Maastricht.

Het bouwen en doel destijds van maquettes van steden, nadat deze door de Fransen waren veroverd, de wederwaardigheden rond het tentoonstellen van de originele maquette bleken een zo interessant relaas te vormen, dat de "Stichting Maquette Maastricht" daarover een boekwerkje heeft uitgegeven. De auteur is de vicevoorzitter van de Stichting, dr. mr. H. WOUTERS, oud-stadsarchivaris van Maastricht.

Titel van het aangekondigd werkje : "De maquette van Maastricht en haar dubbelganger". Volgens de ons toegereikte gegevens is het een boeiend geschreven en aantrekkelijk uitgevoerd boek, dat is verlucht met vele foto's in zwart/wit en vierkleuren.

Wat beoogt men met deze publikatie ? Het werkje wil niet alleen een bijdrage leveren aan de recente geschiedschrijving van de stad Maastricht. De opbrengst ervan komt mede ten goede aan de gemaakte kosten, die het kopiëren van de maquette met zich meebracht.

Hoe en bij wie eventueel aanschaffen ? Het boekje zelf kost slechts 10 gulden en inclusief de verzendkosten 12,80 gulden per exemplaar. Te bestellen en te bekomen bij het sekretariaat van het "Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap" (Société et Archéologique dans le Limbourg, opgericht in 1863), Postbus 83, NL-6200 AB Maastricht (Nederland).

Emiel SMISSAERT

Bron : aankondigingsblad bijgevoegd bij het tijdschrift voor Limburgse geschiedenis en oudheidkunde, "De Maasgouw" (uitgave van het "Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap"), jaargang 102, 1983, nr. 2.

#

OOSTENDE IN 1791. UITTREKSEL UIT RUDEMAERE'S
"Journal d'un prêtre parisien (1788-1792).
Voyage en Belgique en 1791"

...Arrivé aux écluses à 10 h 1/2 rembarqué dans un batelet jusqu'au port d'Ostende. Ces écluses retiennent l'eau du canal de Bruges à la hauteur de 18 pieds au-dessus du niveau de la mer. Descendu à l'auberge de la "Cour Impériale" bonne auberge, bien propre. Ostende est une petite ville fortifiée assez jolie avec un bassin

fermés par des écluses, avantage que n'ont pas beaucoup d'autres villes : un beau port et un boulevard qui la ceint presque-entièrement, d'ou on découvre une étendue immense d'eau, c'est assez jolie promenade, mais elle est dangereuse le soir, au moins à ce que dit mon compagnon de voyage.

Je ne sais mais il sera bien heureux s'il revient des Pays-Bas avec tous ses membres.

A Bruxelles, un husard a voulu le pourfendre avec son sabre, à Bruges un soldat l'a voulu perforer avec sa baïonnette, à Ostende la sentinelle du port l'a couché en joue; heureusement pour lui que nous partons demain. Je plains les promeneurs en été, car il n'y a pas d'arbre à Ostende ou dans les environs.

Ce matin à 6 h. promenade bien avant dans le lit de la mer. Monté au phare, c'est une colonne de 100 p. d'élévation, on lit au-dessus de la porte cette inscription : Jussu et auspicio Mariae Theresiae, augustae, piae felicitis, Pharos hoc, pro dignoscendo littore, navigantium salute et facilitate, erecta 1772. Traversé l'entrée du port en bateau, abordé au pied d'un navire où nous avons monté. Vaisseau échoué sur la côte droite du port, visite à cet infortuné dont on a sauvé toutes les marchandises. La carcasse a été vendue mille florins.

A 9 h. 1/2, déjeuner d'huitres, 200 à 40 sous le cent, dégoutamment ouvertes. Après dîner, vu entrer deux vaisseaux à toutes voiles.

Au plus loin qu'on aperçoit un navire, s'il fait signal de vouloir un pilote du pays, on lui en envoie un et dès que la marée est assez haute pour le recevoir, on aborde le pavillon bleu, s'il fait signe de craindre qu'il n'y ait pas assez d'eau à cause de sa charge, on attend que la marée soit encore plus haute, puis on aborde le pavillon rouge.

Dans tous les pays, des calvaires remplis de grilles de fer, de feux, de serpents, de damnées et de têtes de mort véritables.

L'hôtel de ville est un vilain bâtiment de seize croisées de face avec une tour à l'extrémité droite. Dans tout le Pays-Bas poste aux lettres mal administrée, poste aux chevaux bien chères et mal servie.

La religion n'est plus ici à beaucoup près ce qu'elle était; c'était autrefois bigotisme et presque fanatisme, aujourd'hui c'est presque indifférence et mépris de toute religion...

* uitg. Ch. de Ricault d'Héricault in Revue Générale, 62.

#

EEN GEZICHT OP HET SAS-SLIJKENS OMSTREEKS 1800

De afbeelding op het laatste blad is een gefotocopieerde weergave van een foto van een schilderij van de Brugse meester Jan BEER-BLOCK (vandaar de niet al te beste kwaliteit van de afbeelding).

Het schilderij in kwestie berust nu in een verre Amerikaanse privéverzameling. Oorspronkelijk maakte het deel uit van een reeks van 7 schilderijen besteld door de Bruggeling Melchior KINDTS ter versiering van een salon in zijn woning bij de Staal-ijzerplaats.

Na heel wat omzwervingen kwamen 6 van de 7 doeken voor een paar jaar in het bezit van het Brugse Groeningemuseum. Het zevende, voor ons Oostendenaars zo interessant, verdween naar een privéverzameling in de States.

De 6 andere schilderijen stellen voor :

1. Gezicht op Sint-Michiels/Brugge
2. Gezicht op Blankenberge
3. Vlasfeest (niet te localiseren)
4. De Brugse Handelskom
5. Het Fort Lapin te Brugge
6. Landschap buiten de Dampoort te Brugge.

In de 5 Brugse en vooral in het Blankenbergse tafereel, nam BEER-BLOCK een "artistiek loopje" met de topografische realiteit, al blijven zijn zichten tot op zekere hoogte historisch interessant.

De reeks werd voor 't eerst op een wetenschappelijke manier gesignaleerd door A. JANSSENS DE BISTHOVEN in 1973 (1). Een foto bij zijn artikel stelde het gezicht op Slijkens voor. Wat toch redelijk enige sensatie teweeg kon brengen onder Oostendse Heemkundigen ging blijkbaar onopgemerkt voorbij....

Norbert HOSTYN

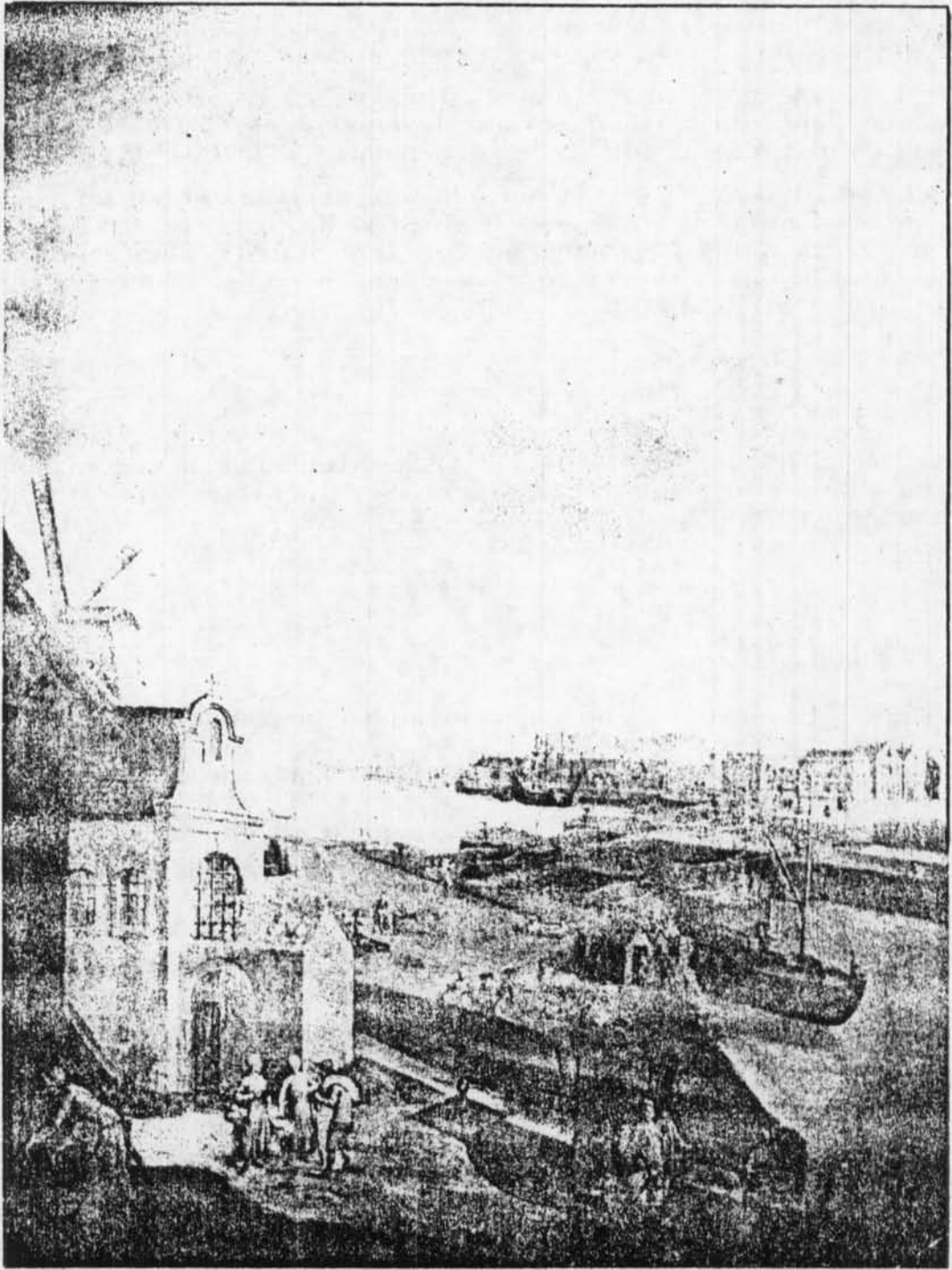
(1) A. JANSSENS DE BISTHOVEN, Brugse salonstukken met stadsgezichten (1796-1804) door Jan Beerblock, in Album Albert Schoutteet, Brugge, 1973.

#

IN DIT NUMMER

- blz. 229 : L. DEWULF : De Zeewijding te Oostende, vroeger en nu (3).
- blz. 231 : G. BILLIET : Oorlogsgedichten uit de Duitse bezetting te Oostende.
- blz. 234 : A. VAN ISEGHEM : Het wapenschild van de Stad Oostende.
- blz. 237 : A. CASIER : Oostendse muziekgeschiedenis - XXXIII.
- blz. 239 : E. LIETARD : Oostendse aandelen.
- blz. 243 : J. KLAUSING : Bertino en een dichterlijke hulde aan een kaartskampioen.
- blz. 245 : N. HOSTYN : Architecten en architectuur te Oostende tijdens het interbellum (4).
- blz. 249 : De Zwarte Nonnen te Oostende - een historiek (deel 13).
- blz. 250 : N. HOSTYN : Vergeten Oostendse kunstschilders, van CXXVI tot CXL.
- blz. 254 : I. VAN HYFTE : Het plaatsen van eene kiosk op den perré van Albertus.
E. SMISSAERT : een boekwerkje over het namaken van een Franse maquette van Maastricht.
- blz. 255 : Oostende in 1791. Uittreksel uit Rudemaere's "Journal d'un prêtre parisien".
- blz. 256 : N. HOSTYN : Gezicht op Sas-Slijkens omstreeks 1800.

TEKST OVERNAME STEEDS TOEGELATEN MITS BRONOPGAVE

Het Sas van Slijkens bij Oostende (bewaard in de VSA ; foto 1957).